

2017/111

ONTVANGEN 08 MAART 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Radboud Universiteit
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 9102
6500 HC NIJMEGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **08 MAART 2018**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo bachelor Internationale Bedrijfskunde

Onze referentie
1330948
Uw brief van
04 december 2017
Uw referentie
17U.016355
Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 4 december 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 7 december 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-bacheloropleiding Internationale Bedrijfskunde als bekostigde opleiding (voltijd) te verzorgen in de gemeente Nijmegen. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Economie en de studielast is door u bepaald op 180 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 22 februari 2018, kenmerk 2017/111, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de wo-bacheloropleiding Internationale Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Nijmegen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

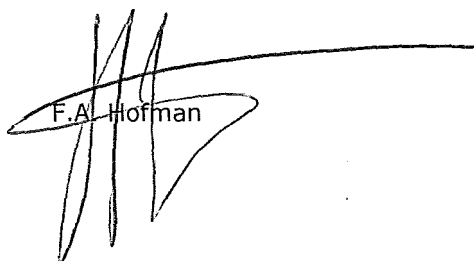
Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criterium a van artikel 6 van de Beleidsregel, maar niet aan criteria b en c van dat artikel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VSNU.

Onze referentie
1330948

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 7 december 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Radboud Universiteit Nijmegen om de wo bachelor Internationale Bedrijfskunde (International Business Administration) als bekostigde opleiding te verzorgen te Nijmegen (brief van 4 december 2017, kenmerk 17U.016355). Aangezien de aanvraag niet alle benodigde gegevens bevatte is op 9 januari 2018 een nieuwe termijn gesteld waarbij aanvrager in de gelegenheid is gesteld deze aan te vullen. Op 24 januari 2018 heeft de CDHO de gevraagde informatie ontvangen en is de behandeling van de aanvraag hervat.

datum
22 februari 2018

onderwerp
nieuwe opleiding
Radboud Universiteit
Nijmegen
wo bachelor (voltijd)
Internationale Bedrijfskunde
Nijmegen

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen om de opleiding wo bachelor Internationale Bedrijfskunde (IB) als bekostigde opleiding te Nijmegen te verzorgen.

ons kenmerk
2017/111

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de bacheloropleiding IB in Nijmegen aanbieden. Het gaat om een Engelstalige wo bachelor in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 180 EC en wordt in voltijd aangeboden.

De bacheloropleiding IB is een verzelfstandiging van de gelijknamige afstudeertrack van de opleiding Bedrijfskunde (isatcode 50645). Het curriculum bestaat uit vijf leerlijnen: Business Administration, Internationaal en cross-cultureel management en communicatie (inclusief een semester studie aan een buitenlandse universiteit), Basisvak en toepassingsprojecten, Economics and Business, Research and intervention methodology. Studenten ronden de studie af met een eigenstandig vervaardigde Bachelor Thesis van wetenschappelijke kwaliteit.

De opleiding is toegankelijk voor Nederlandse studenten met een vwo-diploma met wiskunde A of B en internationale studenten met een gelijkwaardig diploma. Van de internationale studenten wordt een bewijs van Engelse taalvaardigheid gevraagd.

pagina 2 van 7 De intentie van de opleiding is afgestudeerden af te leveren die als toekomstig bedrijfskundigen gestimuleerd worden om te kunnen gaan met nieuwe situaties en met snel veranderende omgevingen. In snel veranderende (internationale) omgevingen, waarin bedrijven en organisaties opereren, moeten de afgestudeerden in staat zijn om zich op een adequate manier aan te passen en vaardigheden te ontwikkelen om een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren. Dit betekent dat afgestudeerden voldoende creatief, flexibel, innovatief, en voldoende kritisch en toekomstgericht moeten zijn.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a en niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager had de informatie over het verwant opleidingsaanbod abusievelijk onder criterium c opgenomen. Uit deze informatie blijkt dat aanvrager vier verwante academische International Business Administration opleidingen onderscheidt (isatcode 50952). Het betreft hier opleidingen van de Erasmus Universiteit (EUR), de Universiteit Twente (UT), de Vrije Universiteit (VU) en de Universiteit Tilburg (UT). Daarnaast worden nog vergelijkbare opleidingen International Business aangeboden (isatcode 50019) door de Universiteit Maastricht (UM) en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG).

Volgens aanvrager onderscheidt de nieuwe opleiding zich qua profiel van het bestaande aanbod door een focus op sociale, culturele en communicatieve aspecten waarmee de nieuwe opleiding kan worden gezien als een waardevolle toevoeging aan het bestaande aanbod op dit gebied. Tegelijkertijd constateert aanvrager dat de inhoud van het bestaande aanbod sterk verwant is aan de inhoud van de opleiding IB waarmee de noodzaak voor de opleiding is gegeven.

De commissie sluit zich aan bij dit oordeel van de RUN. De inhoud van de opleiding Internationale Bedrijfskunde is niet nieuw en wordt al aangeboden. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte doet aanvrager een beroep op de volgende stukken:

- Kamerbrief van de minister van OCW, De wereld in: Visiebrief, internationale dimensie van ho en mbo, d.d. 15 juli 2014;
- Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025 (OCW, 7 juli 2017).

In de Visiebrief stelt de minister dat internationalisering op alle fronten moet plaatsvinden. Door meer buitenlandse studenten aan Nederlandse universiteiten te laten studeren, door een stijging van het aandeel internationale staf en door meer studenten delen van hun studie in het buitenland te laten volgen. De RUN acht dat het nieuwe voornemen goed aansluit bij de inhoud van de Visiebrief.

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 3 van 7 Hetzelfde geldt voor de inhoud van de Strategische Agenda, daar waar de minister memoreert dat uitdagend onderwijs studenten uit hun comfortzone haalt om hen voor te bereiden op een onvoorspelbare wereld. Daarbij wordt opgemerkt (p.11) dat het aantal Nederlandse studenten dat buitenlandervaring opdoet tijdens de studie nog beperkt is.

Het College van Bestuur van de RUN stelt als onderdeel van de missie van de universiteit om academisch onderwijs van hoog niveau te blijven realiseren en dat zij haar studenten wil vormen in een internationale context, Hij formuleert hierbij de volgende doelen: a. de helft van de studenten brengt een deel van de studietijd door in het buitenland, de helft van de faculteiten biedt minimaal twee Engelstalige bacheloropleidingen aan. Tevens zullen de uitwisselingsmogelijkheden met buitenlandse universiteiten worden vergroot. De bacheloropleiding IB draagt hier aan bij. Op grond van het bovenstaande acht de commissie dat een maatschappelijke behoefte aannemelijk is gemaakt.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager stelt dat de bachelor IB aansluit op een arbeidsmarktbehoefte en doet hierbij een beroep op de rapportage van het ROA, de Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020 (ROA, 2015). De actuele versie van dit rapport is eind 2017 beschikbaar gekomen. Van deze versie heeft de CDHO gebruik gemaakt. Het betreft hier de publicatie ROA, De Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022.

De argumentatie van aanvrager bestaat uit een bronverwijzing naar ROA (2015). Hieruit blijkt dat er goede tot zeer goede perspectieven zijn voor 21% van de wo-geplumeerden.

Aanvrager verwijst hierbij ook naar een top-10 van groeiberoepen waarin bedrijfskundigen en organisatieadviseurs zijn opgenomen (ROA, 2015 p. X) Dit zijn volgens aanvrager beroepen waartoe IB bij uitstek opleidt. Deze argumentatie houdt volgens de commissie geen stand. In deze tekst wordt namelijk specifiek verwezen naar "beroepen op hbo-niveau (bijvoorbeeld bedrijfskundigen en organisatieadviseurs) en beroepen op mbo-niveau (bijvoorbeeld sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders)" (ROA, 2015 p. X), maar niet naar beroepen voor wo-opgeleiden.

Uit 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020' (ROA, 2015, p.34 en p.40) blijkt dat de vraag naar personeel met als achtergrond wo economie en recht momenteel toeneemt met een uitbreidingsvraag van 1% per jaar en een vervangingsvraag van 2% per jaar. Studenten van de bachelor IB zullen echter pas over circa vijf jaar afstuderen en waarschijnlijk een master volgen alvorens zij rond 2023 de arbeidsmarkt betreden. De commissie heeft in het AIS van ROA (2017) gekeken naar de meest recente cijfers (zie Tabel 1). Masters International Business (Administration) vallen in de opleidingscategorie wo bedrijfskunde en hrm. Het betreft hier overigens een zeer gevarieerde opleidingscategorie waarin naast International Business ook opleidingen zijn opgenomen die specifiek zijn gericht op het recht, het publieke domein en de sector onderwijs (Leren & Innoveren).

Uit de prognose voor deze opleidingscategorie komt naar voren dat de arbeidsmarktvooruitzichten in 2022 redelijk zijn. Het aantal verwachte baanopeningen wordt tot 2022 als laag aangeduid en er zijn slechts enige knelpunten in de personeelsvoorziening. Bovendien is sprake van een lage vervangingsvraag en zijn er tot 2022 ruim 6.000 meer afgestudeerden beschikbaar dan er vacatures zijn.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose voor afgestudeerden wo bedrijfskunde en hrm.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo bedrijfskunde en hrm	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		3100	5	0.8	gemiddeld
wo bedrijfskunde en hrm	verwachte vervangingsvraag tot 2022		14200	9	1.4	laag
wo bedrijfskunde en hrm	verwachte baanopeningen tot 2022		22300	14	2.2	laag
wo bedrijfskunde en hrm	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		28400	18	2.8	gemiddeld
wo bedrijfskunde en hrm	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1.05				enige
wo bedrijfskunde en hrm	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	1.05				redelijk

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft geen bronnen aangeleverd die het weinig rooskleurige beeld van het ROA nuanceren. Dit alles overwegende is de commissie van mening dat geen arbeidsmarktbehoefte is aangetoond. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

De commissie concludeert dat in de aanvraag het bestaan van een maatschappelijke behoefte aannemelijk is gemaakt maar geen arbeidsmarktbehoefte is aangetoond. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager doet geen beroep op de prestatieafspraken met de Minister. Aangezien de opleiding niet aansluit op de prestatieafspraken dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Vanaf 7 december 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Radboud Universiteit om de wo bacheloropleiding Internationale Bedrijfskunde in Nijmegen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht van de instroom in zowel de opleiding Bedrijfskunde als de hiervan te verzelfstandigen 'track in de nieuwe opleiding IB. De instroom in de 'track' IBA vertoont tussen 2012/13 en 2015/16 een gestage groei en sinds 2016/17 een explosieve groei. De instroom in de moederopleiding Bedrijfskunde zal na de verzelfstandiging van de 'track' IB 236 studenten bedragen. Indien de instroom van beide opleidingen over de periode 2012-2017 wordt gesommeerd levert dit het volgende beeld op.

Studiejaar	Eerstejaarsinstroom		
	IBA	Bedrijfskunde	Totaal
2012-2013	12	217	229
2013-2014	23	287	310
2014-2015	38	244	282
2015-2016	31	191	222
2016-2017	63	232	295
2017-2018	188	236	424

Bron: RUN

pagina 5 van 7 Op basis van een analyse van de instroomcijfers verwacht aanvrager een jaarlijkse groei van ca. 25 tot 30 studenten voor de komende vijf jaar. Daarmee zou de instroom in de opleiding IB in het jaar 2022 ongeveer 300 studenten bedragen. De commissie acht deze prognose niet realistisch en te behoudend als men ziet hoe de instroom in de 'track' IB zich vanaf 2015/16 heeft ontwikkeld. In deze jaren heeft de instroom in de opleiding zich jaarlijks meer dan verdubbeld: in 2016/17 van 31 naar 63 studenten, in 2017/18 van 63 naar 188 studenten.

Uit het Croho blijkt dat er geen onbekostigd verwant aanbod bestaat. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen.

Aanvrager heeft de instroom in het verwante opleidingsaanbod aan de EUR, de VU, de TU, de UT, de RUG en de UM in een grafiek weergegeven. De CDHO heeft gebruik gemaakt van een tabel waarin reële instroomcijfers van het verwante aanbod zijn weergegeven en heeft hieraan de instroom in de 'track' IB van de RUN toegevoegd.

Opleiding = B International Business Administration (Bron HO)

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
EUR	375	439	492	467	503	568	560
TU	219	224	153	185	174	242	285
UT	0	0	0	246	236	227	216
VU	148	151	166	145	144	146	195

Opleiding = B International Business (Bron HO)

RUG	0	0	331	385	408	460	437
UM	503	563	596	598	668	720	709

Totalen IBA + IB

1245	1377	1738	2026	2133	2363	2402
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

instroom in de 'track' IBA RU (Bron RU)

0	12	23	38	31	63	188
---	----	----	----	----	----	-----

Totalen IBA + IB + 'track' IBA RUN

1245	1389	1761	2064	2164	2426	2590
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Uit de instroomcijfers in het bekostigde aanbod blijkt dat de totale eerstejaarsinstroom in het verwante aanbod, inclusief de instroom in de 'track' IB sinds het studiejaar 2010/11 grofweg verdubbeld is tot 2590 studenten in het studiejaar 2016/17.

Aanvrager heeft de instroom in de moederopleiding en de nieuwe opleiding IB niet aan een bovengrens gebonden.

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 6 van 7 Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding IB wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte bij criterium b constateert de commissie dat er geen ruimte bestaat om deze nieuwe opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Het bestaande aanbod leidt immers al meer mensen op dan gevraagd vanuit de arbeidsmarkt.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De opleiding IB zal evenals de bachelor Bedrijfskunde en de master Business Administration worden verzorgd door de sectie Bedrijfskunde aan de Faculteit der Managementwetenschappen van de Radboud Universiteit. De sectie beschikt over voldoende academische expertise. De laatste NVAO-accreditatie van de opleiding Bedrijfskunde dateert van januari 2014. In juni 2017 oordeelde het panel tijdens de NVAO instellingstoets Kwaliteitszorg dat de Radboud Universiteit aan alle vier de standaarden voldeed.

Vestiging van de opleiding in Nijmegen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de opleiding IB te Nijmegen te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.